

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po nj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 25.— | Četrto leto . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90

Pošiljanje na dom se računa za vse leto 2 K.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrto leto . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnevom enkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Položaj na Hrvaškem.

(Poročilo odličnega hrvaškega književnika.)

III.

Prava vlada knute se je pokazala v vsem svojem sijaju ob priliki zadnjih demonstracij v Varaždinu. Demonstracije so se razvile zaradi prepovedi javnega shoda, in ker je sklicatelj shoda, ugledne meščane, imenoval mestni poglavar v uradni zabranitvi „pouličnjake“. Po seji mestnega zastopa pri kateri je dr. Magdić interpeliral zaradi tega načelnika, prišlo je do demonstracij. Policija je s svojim postopanjem razdražila vse meščanstvo. Dva dni pozneje so se demonstracije ponovile, a to mnogo huje. Policija je navahala na ljudstvo z golimi sabljami ter nemilo sekala, klela ljudem Boga in očeta in mater, mrcvarila mlado in staro, zapirala ljudi v skednje, vklepala jih v verige ter jih tepla z gorjaci. A kar je najhuje, ni pustila zaprtim nositi z doma hrane, pa tudi sama jim dlje časa ni dala ničesar jesti. Vse to je ogorčilo narod, da se je dvignilo nad varaždinske samodržce nekoliko sto kmetov, ki so oboroženi hoteli

vdreti v mesto. Komaj se je posrečilo odličnim rodoljubom umiriti duhove, ker bi bila sicer tekla kri. V Varaždinu je bilo konsignirano vojaštvo iz Ogrske, a poklicani so bili tudi ulanci, ki so ta čas bili v Zagrebu.

Zaradi istega razloga, namreč zaradi zabranjenega shoda, je prišlo do nemirov tudi v Zlataru, a zaradi madjarskih napisov na novi železnici tudi v Vrginmostu in stari granici. Še poprej, namreč že v pretečenem mesecu je izzvala zabrana shoda velike demonstracije v Oseku, ki je do najnovejšega časa kazal dovolj malo življenja v narodnem boju. V Oseku so tudi nemški prebivalci sodelovali pri gibanju, češ, da ne morejo več trpeti nasilstev današnje vlade na Hrvaškem. Končno so se najnovejši čas, namreč v soboto in nedeljo pripetili veliki nemiri v Križevcih, pri katerih je bilo zaprtih 40 oseb. Po celi deželi pa vlada najhujše ogorčenje. Prenehalo je vsako normalno življenje, in guverilski boji se vodijo med silovito vlado in narodom na celi črti. Oblasti ne vodijo več nobenih drugih poslov, temuč se vse bavi s policijsko službo. V Zagrebu pa vlada pravo obsedno stanje, četudi še ni službeno razglašeno ter zapira vsako delo in gibanje. Uradniki so že siti vsega tega, a siti so že tudi policaji. Ne spijo že davno več, nespustano so na ulici, neprestano jih oblast goni proti narodu, in ni čudno, ko se ve, da je ban izdal ukaze, da morajo najbrezobzirneje postopati ter se jim grozi s kaznimi in odpuštom. Sicer pa je tudi že več policistov odpuščenih, češ, da niso dovolj energični. Zato se sprejemajo v službo najbrutalnejši elementi, da ščitijo vlado grofa Khuena-Hedervarya. On je namreč naravno odgovoren za vse, kar se na Hrvaškem dogaja. Niti enega koraka si ne podstopijo storiti njegovi organi brez njegove zapovedi in njegovega privoljenja, ter prepustijo njemu samemu popolno odgovornost. On je glava ošabnega režima, on je šef policijskega sistema, ki gazi zakone ter proizvaja anarhijo od zgoraj. Ulica mora braniti zakone, ki jih

policijski režim Hedervaryjev gazi. In to daje celumu gibanju resno in značilno lice ter je najboljši dokaz, kako so razmere na Hrvaškem abnormalne ter postavljene na glavo. Druga značilnost celega gibanja je, da sodelujejo pri njem vsi opozicijski elementi brez razlike, a ob enem tudi vse meščanstvo. Politični boj se že razvija vedno polagoma v socialni boj proti tlačitelju in njegovim plačanim janičarjem. Končno je potrebno spomniti še dva do tri značilne pojave. Na shodih se je govorilo in tudi v resolucijah naglašalo, da je ta boj naperjen v prvi vrsti proti vladajočim klikam na Hrvaškem in Ogrskem, proti klikam, ki gazi zakone in svobodo. Naglaševalo se je, da to ni šovinistična borba zoper madjarski narod kot tak, temuč proti sistemu in njega predstaviteljem. Naglaševala se je potreba čim ožjega kontakta v akciji z ogrskimi narodnostmi, a končno se je vedno povdarjalo, da to gibanje mora iti za tem, da se izvojuje v prvi vrsti ustavne pravice. To je gibanje za ustavno svobodo in narodno obrano. To mu daje posebno lice. In res se je pokazalo kjerkoli so se vršili shodi, je bil na ulici mir, in mir je bil tudi pozneje. Dočim je vsaka sila in vsako teroriziranje izzvalo hrupne in burne večkrat tudi krvave spopade.

Vse to daje nekako jamstvo, da je boj globok in resna situacija. Celotisti višji uradniki, katerim se je paševanje Khuena že pristudilo, pravijo, da mora ta tiran gotovo pasti, ako le ostane narod v boju. A narod vztraja, celo narašča še njegovo prebujenje. Sam Zagreb se upira in bori mesec in pol proti toliki sili in ni upanja na mir. Ulice so dan na dan polne, dan na dan se vrše spopadi, ali narod ne kaže strahu. Pred bodali se umiče, pa se zopet zbira in nadaljuje tirjati svoje pravo in odstop banov. Zgodilo se je tudi, da se ni nihče premaknil, ko so pred nekoliko dnevi hoteli orožniki streljati. Demonstrantje ugasujejo po ulicah svetilke ter se v temi razvija boj proti sili, a v tem boju so večkrat osvobojeni iz verig aretiranci. Upornost

boja karakterizuje n. pr. to, da je predpretečeno nedeljo bila vsa oborožena sila na delu od 12. ure opoldne pa do 11. ure ponoči, da izprazni z najbrutalnejšim postopanjem ulice. Šele po polnoči se je mesto pomirilo. Vzlic najstrožjim naredbam se ponavljajo nemiri. S hiš se meče na orožnike in policaje vsakovrstne predmete, a kamenje je že običajno strelivo. Kmetje po deželi pa javno govore, da itak nimajo kaj zgubiti, ker so lačni, izplenjeni, brez pravice in svobode, pa jim je vseeno ali jih bodo streljali ali ne.

Vsled vsega tega je položaj bana in njegove vlade zelo kritičen in zdi se, da bo končno nasilnik vendar le podrt.

Zelo važno je pri tem vpoštevati tudi mednarodne odnose na Balkanu, ker se le preko pomirjene Hrvaške more priti na Balkan. Mira pa ne bo, dokler vlada v njej ban Hedervary in njegova klika. K temu pridejo še finančne mizerije pri avtonomni hrvaški vladi. Nova nagodba ni sklenjena. Madjari ne popustijo, a budget je že davno prazen, tako da se jemlje denar le iz fondov, ki so hranjeni pri vladi. Vlada se trudi za indemiteto za dva meseca a kaj bo s saborom, to se še ne ve. Po vseh znakih sodeč, so banu Hedervaryju šteti dnevi. Zrušila ga bo njegova nezakonitost in predrznost. Njegov pad pa bi pomenil v današnjih odnosih za Hrvaško, da se je osvobodila morje, ki jo je tlačila nad 20 let.

Avstro-Ogrska proti Srbiji.

Nemški agrarci so si vtepli v glavo, da je treba Srbiji odpovedati trgovsko pogodbo. Zadeve so se lotili nemški poslanci raznih struj ter vložili celo dva nujna predloga v tej zadevi. Seveda niso tega storili iz prepričanja, da je trgovinska pogodba s Srbijo škodljiva bodisi kmetijstvu ali industriji, temuč iz odioznosti, ker je Srbija slovanska država.

Ako bi bilo kaj vzrokov, se otresti srbskih vezij, storila bi to že avstrij

ska vlada sama, ki gotovo ne čuti ljubezni do Srbov, temuč do njihovih — mošenj. Zato tudi ni čudno, da se je sam dr. Körber uprl ter po svoje navedel vzroke, zakaj se ne sme še sedaj odpovedati Srbiji trgovinska pogodba. Iz nujnih predlogov nemških poslancev in iz zagovora Körberjevega pa je zvenelo nekaj kakor ponos, kakor da izkazuje naša država Srbiji posebno milost, da je ž njo v trgovinski zvezi, in da se zaradi »starega prijateljstva« ravno v tem času še pogodba ne sme odpovedati.

Toda avstrijska industrija naj bode hvaležna Srbiji, da sploh hoče ostati v trgovinski zvezi. Za gospodarsko svobodo Srbije bi bilo želeli, da se pogodba nele odpove, temuč, da se sploh več ne obnovi. To pa bi seveda obžalovali avstrijski Slovani, posebno pa še Slovenci, ki so v marsikaterih trgovinskih zvezah s Srbijo. Srbija je za avstro-ogrsko industrijo dvojne važnosti. Ker nima doma še dosti razvitih tovarov, odjema fabrikate iz Avstro-Ogrske, a svoje surovine pa oddaja našim tovarnam in industrijskim podjetnikom, ki jih le deloma preusnujejo ter jih potem z velikim dobičkom prodajajo v Nemčijo. Avstro-Ogrska tedaj ni pravzaprav konzument srbskih surovin, temuč le nekaj mešetar, prekupoalec. Na ta način velja Avstro-Ogrska napram Srbiji za »industrijsko državo« — pa le napram Srbiji.

Kaj bi se tedaj zgodilo, ako bi se Srbiji res odpovedala trgovinska pogodba, česar se boje celo nekateri kratkovidni Srbi? Začeti bi morala doma razvijati industrijo, kar bo morala itak storiti, ako noče grdo zastati, obdelavala bi v lastnih tovarnah surovine, jih izvažala po Dunavi in železnici Belgrad-Niš, Skopje-Solun naravnost na svetovne trge ter se od tam tudi preskrbela s fabrikati. Bilo bi to naravno emancipiranje od nemškega zahoda in zvezanje s slovanskim izhodom, česar se bo prej ali slej itak moral ves slovanski Balkan oprijeti.

LISTEK.

Po dvajsetih letih.

Spomini s potovanja križem domovine.

II.

Kaj me je gnalo v svet.

(Dalej.)

No, tista nesrečonosna, po romarskem dedu-Ahasverju mi sugerirana klavstrofobija — bojazen pred bivanjem v tesnih, zaprtih prostorih — v kakšen prekrični položaj me je bila zavedla takrat koj o prvem mojem pobegu v svet!

S početka, ko sem dospel iz gozda na svetlo njegovo grivo, ob stal sem ves presenečen pred očarljivim razgledom po slikoviti okolici. Potem sem, kakor iz kletke pobegli ptič z veje na vejo, začel skakati semtertja, oddaljujoč se vedno bolj od gozdnega bivališča.

Naposled sem zašel v povsem tuj, nepoznan kraj ter zabredel v neko močvirnato loko. Tava je po udirajočih se tleh na desno in na levo, naprej in nazaj, postal sem — began in obupan, pa sem začel

kičati na pomoč — kar je stal pred menoj visokostasen, slok mož s palico v roki, vprašaje me z ganljivim glasom, kako da sem prišel v tole močvirje. Ko sem mu jecljaje nekoliko pojasnil, zakaj sem pobegnil z doma, prijel me je nepoznani mož za roko, rekoč: Dečko! Pojdi z menoj! Nam boš pasel pure in gosi, pa se boš naskakal dovolj!

Dospevši z močvirja skoz vinograde na zeleni grič, pred belo s slamo krito hišo v senci košatih jablan, zaklical je moj vodnik skoz vrata:

»Lenika! Tu sem ti privedel sinka!«

In zdaj čujte in strmite — nad čudovitim slučajem!

Na hišnem pragu se je pokazala brdka, rdečelična žena in zagledavši mene, vzkliknila je vsa preplašena »Jezus-Marija! Kje si dobil tega — nesrečnega otroka?«

In jaz sem njo spoznal na prvi pogled: bila je — moja mati! —

Kaj se je potem zgodilo med mojim rešiteljem in materjo, ki se je za časa mojega bivanja pri njenem slepem očetu poročila z istim možem,

tega nisem izvedel nikoli! Menda mu je brižna žena tisto noč izpovedala svoj mladostni »greh«, katerega jej je blagi možak najbrže odpustil, (saj jej je bilo ime — »Magdalena!«), kajti drugo jutro me je očim poklical k svoji postelji, me poljubil na čelo ter rekel:

»Valentinek!« (Tako me je bil prekrstil.) »Ti si od danes moj sin! Vrl bodi, pa ubogaj mater!«

Ali predobrodušni moj očim je napravil račun brez nepremagljive trme ženskega srca! Moja mati se me je nekako plaho ogibala; instinktivno sem čutil, da jej je moja navzočnost nadležna in zoperna. Nemara jej je vest očitala njeno nenaravno brezčutnost do mene! In ker si je njeni mož prizadeval, da bi si pridobil mojo ljubezen, in sem se jaz tudi njega oklepal z večjim zupanjem, negoli rodne svoje matere, začela me je žena upravljaliti! Neko jutro sta se očim in mati baš zbok tega nekoliko sporekla, na kar se je razjarjena žena zaprla v stransko sobo ter se ondi poskusila otrovati! Prestrašen sem slišal obupno njeno stokanje in poklical očima; on jo je potem s pomočjo stare sosedice rešil

smrti, izpiraje jej želodec ves dan — s sladkim mlekom . . .

Tretji dan po tem pretresljivem dogodku sem jaz — izginil ter se zatekel k svoji teti, dobrosrčni materi sestrji, bivajoči tri ure višje gori na solalnem, vinorodnem holmu — odkoder se odpira preslikovit razgled po vsem Spodnjem Štajerskem

Ondu sem preživel v miru in blaženi brezkrbnosti — osem srečnih let! Do godnosti za šolo pasel sem po senčnatih gajih tetino čredo, veselo piskaje na bezgove žveglje, katere sem si sam prikojeval, potem na trstikove orgelce in raznovrstne trobente ter ustne in ročne harmonike. Tri leta sem potem hodil v ondoto ljudsko šolo, toda z učenjem čitanja, pisanja in računanja zlasti pa zamljepisne vednosti vzdramilo se mi je v srcu vnovič plamteče hrepenenje in neugasna znatiželjnost po daljnih, nepoznatih krajih in ljudeh ter njihovih običajih. Tu smo s šolskimi tovariši sanjari o naših poletih v širni svet, zidaje si zlate gradove v oblakih srečne bodočnosti!

Ko pa so se moji součenci razhajali na razne višje učilne zavode:

v Maribor, v Gradec, na Dunaj, zrl sem s solzečimi se očmi za njimi, kajti jaz bedni, od svojih roditeljev zapuščen sin nisem ga imel človeka, ki bi me napotil do — zaželjenih višjih študij. Pač, bil je nekdo, ki mi je hotel pomagati! Dobri naš župnik mi je bil namenil, kar sem slišal na lastnažušesa, neko tamošnjo ustanovo, pa so ga menda za mojim hrbtnom pregovorili, kajti z omenjeno podporo je študiral potem moj najljubši prijatelj — sošolec, sin imovitega posestnika!

Ko sem ga po tridesetih letih na svojem potovanju naletel kot profesorja, izpovedal se mi je nekako skesan, rekoč:

Ni bilo prav, da so takrat mesto Tebe — mene poslali študirat, kajti Ti si bolj talentiran, negoli jaz!

Torej si Ti bil — bolj potreben študij kakor jaz! Ti bi zdaj kje tam doli na Ščavnici lonce stružil (oče mu je bil namreč lončar!) jaz pa, kakor vidiš, si pomagam skoz življenje — brez tistih vaših višješolskih študij!« zavrnil sem ga nekam prepikro! Mož je nedavno odnesel svojo latinščino mnogo

Ustaja v Macedoniji.

Zatruje se, da Avstrija ne misli intervenirati v Albaniji; naj se razmere kakorkoli razvijejo, ne bo nastopila z vojaštvom. Blizu Solunja se je izvršil na vojaški vlak napad z dinamitom ter je več vojakov ubitih in ranjenih. Dva nova spopada z ustaši sta se zgodila v Semušu in Čagori. V prvem spopadu so izgubili ustaši 4 mrtve, v drugem pa 14. Ako niso vse turške odredbe le prazen strah, začelo se bo vendar enkrat odločno in strogo nastopiti proti Arnavtom. Iz Carigrada je baje prišel ukaz, da je na vsakega Arnavta, ki se z orožjem zoperstavlja reformam, takoj streljati ter da je vse njihove odlikave zapreti, v katerih okraju se pojavi upor. Arnavti pa poznajo sultanovo »resnobo« ter so izpeka poslali sultanu brzojavno zahtevo, v kateri zahtevajo zadoščenje za prelitost kri svojih rojakov v Mitrovici. Pomirjevalni komisiji Sadik paše pa so poslali adresu, v kateri pravijo, da je Kosovo njihova dežela, ki so si jo pred 500 leti s sabljami osvojili od Srbov. Zato ne bodo nikoli dovolili, da jih sultan izroči tujcem. Brez krvi ne dajo dežele tujcem, zato ne sprejmejo reform. Potem pravi adressa: »Mi prav dobro vemo, kako postopa Avstrija z našimi brati v Bosni, kako Nemčija s Poljaki, Angleška z Buri in Indijanci. Poznamo terorizem, ki ga izvajajo v Evropi močnejši nad slabejšimi, in zato se odrekamo blagoslovom take kulture in humanitete«.

Politične vesti.

Iz odsekov. Nagodbeni odsek je sprejel član II. carinske in trgovinske zveze. Stranke so se zjedini, da se doženeta ta teden še člana III. in IV. — Carinski tarif je nadaljeval včeraj razpravo o »živalskih produktih«. — V obrtnem odseku se je nadaljevala razprava o zakonu proti pijančevanju. — Na učni odsek je dognal razpravo o inženirskem naslovu ter sklenil, da lahko podeli naučni minister naslov inženirja tudi takim osebam, ki niso dovršile višje obrtne ali enakoveljavne šole, ki pa izkažejo praktično znanje na tehničnem polju. — Tiskovni odsek je zavrgel § 25. novega tiskovnega zakona, vsled katerega bi smeli odgovorni uredniki zavreči popravke, o katerih lahko dokažejo, da so popolnoma ali delno neresnični. Vsled tega so poslanci Pacher, Dobernig in Hybeš, ki so po poklicu žurnalisti, izjavili, da odlože mandate v odseku.

Češki klub je imel včeraj sejo ter je določil za kvotno deputacijo poslanca Fiedlerja in Kramáfa.

Industriji proti agrarcem Centralni odbor zveze avstrijskih industrijcev je imel včeraj izredno sejo, v kateri se je sklenilo, se odločno

prerano na oni svet, torej naj mu bode zemljica lahka!

Žalosten sem se vrnil takrat v svojo selsko samoto ter prebil zopet dve leti na pogozdnih pašnikih. Toda iskra koprnjenja po študijah mi je tlela vzdržema v mladostnem srcu in jaz sem njo pridno hranil z neutrudljivim prebiranjem vsakovrstnih poučljivih knjig, kar sem jih mogel vloviti v širni ondodni okolici in pa v bližnjem frančiškanskem samostanu! Ko sem ondu neki dan dobil zanimivo povest o nekem slovečem slikarju, ki je pobegnil s paše v mesto, kjer si je poiskal mojstrslikarja, zablisnilo se mi je v glavi in glejte! Neko spomlad sem ostavil i jaz tetino čredo, pohitel v bližnje mesto, kjer sem stopil za učenea pri nekem cerkvenem slikarju in podobarju! V družbi veselih mladeničev, več ali manje nadarjenih umetnikov v tej ali oni stroki, romal sem od cerkve do cerkve med Muro in Savo, Mislinjo in Sotlo, štiri leta, marljivo se pripravljaje za vstop na kakšno — slikarsko akademijo, da postanem slaven slikar, ko sem že od detinske dobe vedno risal in slikal z bojami, ki sem jih pripravljaj sam.

upreti naraščajočim zahtevam agrarccev. V ta namen se skliče na Dunaj splošni industrijski shod.

— **Položaj na Ogrskem.** Včeraj se je napravil zadnji poskus, pridobiti neodvisno stranko za indennitet. Ker so vse skupine opozicije predlog odklonile, nastopi z jutrišnjim dnevom ex lex stanje. Takoj se je sklical ministrski svet na posvetovanje o postopanju vlade za časa izvenzakonitega stanja.

— **Zapiranje francoskih samostanov** se vrši s težkimi boji. Vsi samostani so zastraženi po fanatičnih ljudeh. Kartuzijanci v St. Laurentu so se branili samostan zapustiti ter so morali vsakega meniha posebej orožniki odpeljati. Kapucini v Marseilleju so tudi izjavili, da se umaknejo le sili.

Dopisi.

Iz Doba. Dne 26. t. m. smo imeli v Lukovici volitev obrtne za druge rokodelskih in dopuščenih obrtov, ki šteje 129 obrtnikov. Na volišču smo videli nekega Jurija, ki je večkrat že po farovžih gavtre in ograje štrihali. Iz Moravske doline je prišlo precejšnje število obrtnikov. Ti so morebiti mislili, da dobe po našem Juriju večino na svojo stran, a naša narodna-napredna stranka se jim ni dala v roke. Jurij se je zastojal pahal. Može, kateri so si toliko prizadevali za obrtno zadrugo in jih je tudi stala nekaj novcev in pota, ti odločni naprednjaki so obrtno zadrugo ustanovili s pomočjo bivšega deželnega odbornika gospoda Murnika in pokojnega g. Perdana, predsednika trgovske in obrtne zbornice. Ta dva sta se nalašč pripeljala v Lukovico leta 1900, da bi pospešila in pomagala obrtni zadrugi. In to zadrugo so hoteli zdaj naši klerikanci in naš Jurij, dati takim v roke, ki niso prav nič zanjo skrbeli in tudi vemo, da ne vedo kaj je obrtna zadruga in kakšen pomen ima. Mi pa ostanemo, kakor smo bili — enega duha, ene krvi — če prav nas več rokodelcev Jurij s pušo tare, zmaga in napredek sta naša. Mislili so, da jo bomo z volišča popihali in pustili na cedilu našega predsednika Jožefa Kraljiča, ki je dober naprednjak in še bo in tudi je izvoljen še za naprej, čeravno ga Jurij ni volil — a zmotili so se, kakor že večkrat. Mi smo zavedni možje, ne farovski skledolizniki.

Iz Ribnice. (Fran Podboj.) Naš trg je zopet izgubil enega tistih mož, katerega je težko, da zelo težko nadomestiti. Umrli je v najlepši moški dobi ter zapustil vdovo z deloma nedoraslimi otroci. Franc Podboj je bil mož, da malo takih in akoravno, kakor vsi Podboji, pod vplivom brata župnika, volil je večinoma z napredno stranko. Bil je odkritosrčen in blag tovariš. Blag mu bodi spomin! — Ko

Bila je to najsrečnejša doba vsega mojega izgrešenega življenja! To vam je bil pristen roman — umetniškega samouka, katerega opišem, ako mi Bog ohrani zdravje in pamet, predno umrjem!

Toda — imel sem že od nesrečnega rojstva »smolo«, da se mi je izjalovila malome sleherna količaja bolj svobodoljubnejša nakana! Baš sem se namreč odpravljaj na — Dunaj v slikarsko akademijo, kar mi dojde pozivnica na — vojaški nabor!

Stoječega pod naborno mero v — Adamovem kostumu in to z dolgimi »umetniškimi kodri« preko ramen vpraša me neki častnik: kam da hočem iti?

»Tako daleč, kakor mogoče proč od tod!« odrežem se mu v svoji obupnosti.

»No, pojdite k — mornarici! Tam pridete najdalje; tudi — okolo sveta!

In tako sem prišel k bojnemu mornarstvu, veseleč se že naprej svobodnega jadrnanja po svetovnih morjih.

A sem se zopet pošteno zaračunil v prenapeti svoji svobodoželjnosti!

(Dalje prih.)

je delal oporoko, so bili trije bratje navzočni. Župnik je oporoko narekal, druga dva pa sta molče prikimala. Bolnik si ni upal ugovarjati. Sestavili so nepravilno oporoko, s katero niti sam bolnik ni bil zadovoljen in je rekel, da bode popravil, a kruta smrt ga je prehitela. Premoženje bode gotovo cenjeno nad 40 tisoč gold. Otroci dobe enake deleže, najstarejši sin, ker ni hotel postati duhoven, dobi pa le 500 gld., dočim dobe cerkve vse po vrsti, kolikor jih je v bližini večje ali manjše zneske. Trški ubogi dobe 100 gld., se razume, na roke g. dekanu! Skupaj dobe različne cerkve, za maše in trški ubogi 2000 gld! A sin, katerega je oče zelo ljubil, dobi le 500 gold! Vidi se, kako je potrebno, da se prepove duhovnom biti priče pri oporokah. Ta oporoka mora biti neveljavna! — Pokojni Fran Podboj je bil tudi reprezentant zakupa deželne užitnine. Treba je bilo vsled njegove smrti nove volitve in izvoljen je bil g. Ig. Merher iz Prigorice. Kako je bil izvoljen, o tem bomo še poročali, da nam pa tega ne bode treba, svetujemo mu, naj se odpove. V rezervi imamo tehtne dokaze. Torej aut — aut!

Pet gostilničarjev še več nezadovoljnejšev.

Iz Št. Petra na Krasu. V Trnjam na Pivki, kjer prebivajo vendar naši somišljeniki, imajo za dušnega pastirja človeka, ki ni več za Trnje, nego kvečjemu za Studenec. Pač čas bi bil, da se istega premesti kam drugam. Človek, ki oznanja v božjem hramu Kristusove nauke, bi moral vendar vedeti, da živimo v 20. stoletju. Odločno si prepovedujemo, da o nas pošteni ljudje slabo govorijo. Če se to še kdaj primeri, ga pošljemo tja, od koder je prišel. Volitve so pred durmi. Kaj storimo?

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Razume se samo ob sebi, da je bilo duhovnikom strogo prepovedano vsako delo, ki bi je opravljal zaradi dobička. Rimska sinoda l. 826. je duhovnikom prepovedala delati dobičke s kmetijstvom, sinoda v Parizu l. 829 jim je prepovedala posvetne kupčije delati in jemati dobiček. Sinoda v Saumurju l. 1253. je duhovnikom prepovedala vsako kupčijo in tudi vsako udeležbo pri kupčiji. Ravno tako propovedi so izdale sinode v Montpellierju v l. 1258., v Koloniji l. 1260., v Magdeburgu l. 1261. itd.

Cerkve je priporočala delo ne zaradi njegovega gospodarskega pomena, marveč samo kot sredstvo za odvrčanje ljudi od »greha«, od vsega, kar bi jih moglo spraviti v nasprotje s cerkvijo. Delo ni bilo samo na sebi plemenito, nego le kot sredstvo, da ljudje niso začeli postavljati samostojni in zavedni. Delati, postiti se, bičati se, to so bile religiozne pokore, to so bile kazni.

Ravno isto stališče je cerkev zavzela glede zasebnega imetja. V raju niata Adam in Eva poznala ne dela ne imetja, in obnoviti te razmere — je bil uzor že stare cerkve. Sv. Ambrozij je učil: »Bog je hotel, da bi posest te zemlje in vživanje njenih sadov bilo vsem skupno ali lakomnost je to posest razdelila.« Kakor se vidi, je bil sv. Ambrozij še komunist. Tudi papež Gregor I. se je tako izrazil, rekši: »Zemlja je skupna posest vseh ljudi in rodi svoje sadove, da jih vsi skupno vživajo.« Srednjeveška cerkev je to potrdila. Koncil na Dunaju l. 1267. je v uvodu svojih sklepov izjavil: »Po naravnem pravu so vse reči skupna last«, je učil sv. Tomaž Akvinski, umevajoč z izrazom »naravno pravico« tiste odnose, ki so vladali v raju. Po »grehu« je nastala sebičnost in ta je odpravila skupno imetje ter uvedla zasebno imetje. Cezarij Heisterbach je imel o bogastvu tiste nazore, kakor današnji komunisti, kajti učil je: »Vsak bogataš je ali tat ali dedič kakega tatu.«

Uzor cerkve je bil, da v »božjem kraljestvu« na zemlji ne bo ne bogatašev ne siromakov, in da bo vse imetje skupna last vseh. Sklicevala se je pri tem na Kristusa, ki je ljudi opominjal, naj ne zbirajo bogastva na zemlji, marveč naj skrbijo za nebesa in ki je nevarnost bogastva označil s primerom o bogatem možu in o revnem Lazarju; sklicevala se je tudi na sv. Pavla, ki je učil, da je lakomnost vzrok vsega zla, zlasti pa se je sklicevala na osebno siro-

maštvo Kristusa in njegovih apostolov.

Cerkve se je strogo logično držala svojega principialnega stališča, ko je zanikala, da ima sploh kak človek pravico do privatnega imetja. Seveda je tudi ta uzor že davno zavrgla, kakor toliko drugih. Današnji izraz »farska bisaga« se rabi tedaj, kadar se hoče označiti najostudnejšo lakomnost in požrešnost.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 30. aprila.

— **Osebnosti.** Pravni praktikantje gg. dr. Janko Polec in Ivan Hutter v Ljubljani, Jurij Gregorec v Novem mestu, Ivan Fermevc in Fran Bicek v Celju so imenovani za avskultante. — Za poštarico v Razdrtem je imenovana poštna in brzojavna opravilnica gospa Matilda Dovžan, soproga orožniškega stražmojstra na Trojanah.

— **„Grazer Tagespost“** je tudi razburjena zaradi zadnjih imenovanj v justici. V dejstvu, da so bili na slovenskem Štajerju nastavljeni nekateri slovenski uradniki, vidi veliko krivico, storjeno Nemcem, kajti njej se zdi edino pravilno, da se za Slovence nastavlja nemški uradniki. V tem oziru je nepotrebna vsaka polemika, ker je nemogoče vsako porazumljenje z ljudmi, ki stoje na takem stališču. Pri ti priliki je šla »Tagespost« mad denuncianta. To je vloga, katero nemški listi jako radi igrajo, kateri se posvečajo s posebno ljubeznijo. Sicer je jako smešno, če nosi nemški list v časih, ko je nemška iredenta postala največja nevarnost za Avstrijo, svoj avstrijski patriotizem na semenj, ali »Tagespost« to ne moti. Odlikovala se je vedno z denunciranjem. Zdaj je popadla članek, ki smo ga posneli po »Novem Vremenu«. Za vsacega, kdor se zanima za balkanske zadeve in za rusko-avstrijsko razmerje, je gotovo največjega pomena, da izve, kako sodbno ima Rusija. To izve samo iz ruskih listov. Ker stoji skoro vse nemško časopisje v balkanskih zadevah v Slovanom sovražnem taboru in za dobro plačilo pači resnico in laže na vse načine, da bi javno mnenje zapeljalo, smo si šteli v dolžnost, da posnamemo senzacionalna pojasnila najodličnejšega ruskega časopisa. Tudi praški »Narodni Listy« so prinesli tisti članek in prinesla ga je tudi dunajska »Zeit«. Zaradi tega članka nas »Tagespost« denuncira in podlo zavija, kakor da delamo protiaustrijsko propagando!! No, spanja nam to nemško denuncijantstvo ne bo kratilo in od nemške iredente se mi ne bomo učili avstrijskega patrijotizma, vprašamo pa »Tagespost«, če pozna lepi nemški verz: »Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist und bleibt der Denunziant.«

— **Trgovska in obrtniška zbornica.** Naše včerajšnje poročilo o zadnji seji trgovske in obrtniške zbornice nam je v toliko popolniti, da je zbornični svetnik gosp. Hren glede ljubljanskega kolodvora podal nujni predlog in, ko je bil ta predlog z veseljem sprejet, da so bili v dotično deputacijo, ki pojde k trgovskemu ministertvu izvoljeni gg.: zbornični predsednik Lenarčič in zbornična svetnika Hren in Hribar.

— **„Slovenec“** je naša razkritja o deželni bolnici nekaj časa popolnoma ignoriral, misli, da bomo že nehali in čez nekaj časa bo vse zopet lepo pri starem in usmiljenke bodo zopet za letom tisočake in tisočake spravljale v »bisago«. Ker pa mi ne nehajo, ker prinašamo čedalje interesantnejše reči na dan, je končno spregovoril tudi »Slovenec« in začel — tajiti, s tisto predrznostjo, kakor taji vse, kar mu ni všeč. Na tisoče ljudi je bilo že v bolnici in vsak od teh ve, da je resnična sleherna beseda, ki smo jo zapisali. Sicer pa izjavljamo, da smo pripravljene vsako svojo trditve dokazati in če začne

deželni odbor preiskavo, muradi imenujemo zadosti priči, ki bodo pod prisego potrdile naša navedbe. »Slovenec« in njegove »nalašč od Boga v postrežbo in tolažbo bolnikov« (!!) poslani usmiljenke nam s posvkami in zabavljanjem ne bodo ust zamašile. Mi branimo pravice tistih največjih revežev, ki bolni iščejo pomoči v javnem deželnem zavodu, »Slovenec« pa brani nikdar sito bisago. Naravnost cinično pa je, če pravi »Slovenec«, da so usmiljenke poslani »nalašč od Boga v postrežbo in tolažbo bolnikom«. Te usmiljenke, ki so že dosti ljudi s svojo slabo hrano spravile v grob — pa naj bodo poslani od Boga v postrežbo in tolažbo bolnikom! Ko bi bil »Slovenec« list, ki ima kaj srca za revne bolnike in kaj smisla za javni blagor, bi nas podpiral vzlic temu, da se gre za usmiljenke, ali on tega ne stori, ker ima pred očmi vedno samo korist nikdar polne bisage.

— **Razmere v deželni bolnici.** Z ozirom na naša včerajšnja razkritja o manipulaciji z mlekom bode marsikoga zanimalo, kakšne so razmere v deželni bolnici v Gradcu, kjer imajo lastno režijsko in kjer je dobava mleka oddana pri vatnim producentom. Kakor — vsaj deloma — tudi v naši deželni bolnici. Vsak teden enkrat — dan ni določen, tako da nikdo ne more biti pripravljen na to — pride sluga higijeničnega inštituta v deželno bolnico, vzame pod nadzorstvom inšpeksijskega uradnika dva vrča mleka, katere shrani v zaboju z avtomatično ključavnico, ki jo zamore odpreti le predstojnik higijeničnega inštituta. Ta zaboj odnese v inštitut, kjer se mleko takoj preišče. Če ni naravno in če kakovost ne odgovarja predpisom, se dotično mleko takoj zapleni in zapade dobavitelj visoki globi. Pri teh razmerah je pač umevno, da pride v bolnico le pristno izvrstno mleko. In to mleko, brez vseh manipulacij, dobivajo bolniki, tako oni prvega kakor oni tretjega razreda. Kakšne pa so razmere pri nas! Deželni odbor naj ali uvede lastno režijsko ali pa naj izda stroge predpise o kakovosti živil in jedi in naj vse manipulacije pri nakupovanju, v kuhinji in pri razdeljevanju jedi nadzoruje po posebnih uradnikih, katerim se pridruži inšpeksijski zdravnik. V poslednjem slučaju naj dobavo bolniške hrane odda konkurenčnim potom. Pri tem se bode dala prihraniti lepa svota; strogo nadzorovanje pa bode garantiralo za pristno in dobro hrano. Takega konkurenčnega razpisa se bodo usmiljenke lahko z vspehom udeležile, ker so posestnice razširjenega kmetijskega gospodarstva, ker imajo urejeno veliko pekarijo itd. Če se že ne uvede lastna režijska, bil bi tak konkurenčni razpis s strogim nadzorovanjem hrane najboljša rešitev neznošnih razmer v deželni bolnici.

— **Učiteljske vesti.** Na ljudsko šolo v Žužemberk prideta kot začasna učiteljica gospa Amalija Slatner in kot pomožna učiteljica gđ. Marija Maletz.

— **Zanimiva lovska novica.** Na Štefanjo goro pri Cerkljah priklatlilo so se — bržkone iz Borovnih gozdov — trije jeleni. Ker so vsako noč popasli kako njivo, ukazalo je okrajno glavarstvo v Kranju vsled pritožbe zemljišnih posestnikov cerkljanskim zakupnikom lova, da naj jih postrelje. Vsled tega priredil se je včeraj lov nanj. Ker je predvečer šel dež, bilo je jelene lahko slediti. Loveci, katerih polovica se je zbrala na Štefanji gori, druga polovica pa pod Zatiško vasio, zasledili so jih res na vse zgodaj v gozdih pod to vasio in ob devetih dopoldne bila sta podrti že dva kruto-rožca, katerih je jeden tehtal 125, drugi pa 132 kilogramov. Zanimivo je, da je prvi — ustreliš ga je kaplan Medved z zrnei št. 00 — pri priči obležal; drugi, po katerem je lovec Šimen streljal z zrnei št. 4, pa kachi 500 korakov proč. Loveci pripeljali so ustreljena jelena z velikim zmagoslavjem v Cerklje. Ker tacih živali v teh krajih nišo še nikdar ustrelili, spremljalo je voz z lovskim plenom polno radovednega ljudstva.

Pri pojedini, katera se je pridno z-
javljala, bila je vsa družba mnenja,
da bi tudi tretji jelen ne bil ušel,
ko bi bila nebesa poslala na ta za
cerkijanski lovski zakup epohalni lov
Suhovrharskega Martina. Lovski ti
blagor, čitatelji!

— **Žensko telovadno dru-**
štvo v Ljubljani naznanja, da se
vrši telovadna skušnja v nedeljo, dne
3. maja točno ob 11. uri dopoldne.
Tako ob nastopu se dvorana zapre.
Vstop je dovoljen samo povabljen-
cem in sicer le proti izkazu vabila
na dotične ime. Vpeljavanja gostov
ni dovoljeno.

— **Pri naboru v Postojini**
je bilo letos 310 mladeničev. Potrje-
nih je bilo 112. Iz trga Postojina je
bilo na naborih 12 mladeničev, od
katerih jih je bilo potrjenih osem.
Splošno je znano, da daje trg Postoj-
ina slednje leto mnogo vojakov. Iz vasi
Bače je prišlo na nabor 19 mladeničev
in od teh jih je bilo 17 potrjenih.

— **Ormoška čitalnica** pri-
redi v nedeljo, dne 3. maja v ormo-
ški slovenski šoli gledališki večer.
Spored: 1. »Muteca«, veseloigra v
enem dejanju. 2. »Bratrance«, burka
v enem dejanju. 3. »Popolna žena«,
veseloigra v enem dejanju.

— **„Jugoslovanski klub“**
na Dunaju, L. Bräunerstrasse 7,
priredi v soboto, 2. maja, zadnji za-
bavni večer letošnje sešije. Na vzpo-
redu je enodejanka »Dve tašči«,
komični duet »Sosedji« in virtuosno
sviranje na klavir in kontrabas.
Gostje dobro došli!

— **Društvo „Zvezda“ na**
Dunaju priredi v nedeljo, 3. maja
na Dunaju v dvorani »Wiener Res-
source«, L. Reichsratsstrasse 3, s pri-
jaznim sodelovanjem gospic Marice
in Mile Luzar, gospoda Frana Fräsa,
tamburaškega zbora bratskega Hrvat-
skega društva »Prosvjeta« in dru-
štvenega pevskega zbora pod vod-
stvom gospoda Vinko Krušiča zabavni
večer z jako raznovrstnim sporedom.

— **Avstrijsko državljan-**
stvo si je z današnjim dnevom pri-
dobil G. Mate Strković, trgovec
na Marije Terezije cesti.

— **Izpred sodišča.** Kazenske
razprave pri tukajšnjem deželnem so-
dišču: 1. Ivan Degen iz Celja je dne
3. rožnika m. l. v Spodnji Šiški vzel
krečmarju Martinu Weltmanu manu-
fakturnega blaga za 79 K potem pa
pobegnil. Obsojen je bil na 7 mesecev
težke ječe, po prestani kazni se bo
postavil pod policijsko nadzorstvo.
2. Vincenc Demšar, 19 let stari hlapec
iz Begunj na Gorenjskem domu, je
bil obsojen zaradi neumnosti na 2
meseca težke ječe. 3. Na 2 meseca
težke ječe je bila obsojena perlica
Johana Stroj, omožena z umirovlje-
nim železniškim uslužbencem Fran-
cetom Strojem, bivajoča na Selu, ker
je pri kazenski glavni razpravi, vršici
se pri tukajšnjem deželnem sodišču
proti Ferdinandu Saibitu in dvema
tovarišem zaradi hudodelstva jav-
nega nasilstva dne 13. decembra l. l.
kot priča zaslišana, na vprašanje
predsednikovo odločno izpovedala, da
ni res, da bi bila imela z Jožefom
Koboldom, kateri je stanoval več časa
pri nji, intimno razmerje. Neresnič-
nosti te izjave je pa slednji v ne-
kem kazenskem postopanju, katero se
je vršilo proti njemu, sam oporekal. Ob-
dolženka se je zagovarjala, da jo je
bilo sram to priznati. 4. France Ve-
ber, posestnik, je zvečer 22. svečana
v Bahnem polju v prepiru vrgel ko-
zarec v Jožefa Klimpfa, mesto njega
pa zadel Janeza Janeža in ga lahko
telesno poškodoval. Ker pa je razjar-
jeni Janež hotel s stolom v roki na-
skočiti napadalca, zadržan je bil v
tem po drugih, ki so ga k tlom ti-
ščali, a nekdo ga je z nožem vrezal
v desno ledje. Da bi bil to storil Fr.
Veber, se ni dalo dokazati, zato ga
je tudi sodišče hudodelstva težke
telesne poškodbe oprostilo, pač pa na
14 dni zapore zaradi prestopka zoper
telesno varnost obsodilo.

— **Povozil je včeraj okoli 8**
ure zvečer na Bregu izvoškega Jernej
Novak 50 let starega, gluhega delavca
Simona Novaka, stanujočega na Žab-
jeku št. 6. Leto šel je čez cesto in
ni slišal in ne videl izvoškega popred,
ko je bil ta že čisto blizu njega in
se mu ni mogel več izogniti. Konj
podrl je Simona Novaka z ojnico na
tla, da je padel in prišel pod voz.
Kolesa so mu šla čez desno roko in
mu jo nad komelec zlomila. Pone-
rečenec je bil z rešilnim vozom v
deželno bolnico prepeljan.

— **Tri prste odrezalo.** Fr.
Babnika, 25 let starega hlapca pri
Jakobu Kastelicu v Šmarju, je pri re-
zanju slame prijel stroj za desno roko
in mu tri prste malodane odrezalo.

— **Tatvina v bolnici.** Na po-
rodniškem oddelku v deželni bolnici
so bile tekom meseca aprila babiškim
učenkam iz spalne sobe pokradene
srajce, rute, brože, obrisače, predpas-
niki, ušile, prstani in druge reči, ne
da bi bili prišli tatvini na sled. Danes
so tatvico izsledili in jo izročili poli-

ciji. Tatvica je babiška učenka Emilija
Bakeršič z Reke. V njenem kovčegu
se je našlo več ukradenih reči. Ba-
keršič se je aretovala in izročila sodnji.

— **Z rešilnim vozom** so pre-
peljali danes jutraj v deželno bol-
nico Magdaleno Pettauerjevo, delavko
v tobačni tovarni, stanujočo na Pol-
janski cesti št. 41. Na Mestnem trgu
pred magistratom jo je prijel krč in
jo tako vil, da so morali poklicati
zdravnika in jo odpeljati v deželno
bolnico.

— **Med spanjem okraden.**
Feliks Kožar, bivši hlapec pri Grumu
na Poljanski cesti, je danes dopoldne
v Lattermanovem dvorcu na travi
zaspal. Med tem je prišel tat, mu
prezlatel telovnik in mu ukradel sre-
brno žepno uro in denarnico, katera
pa je bila prazna.

— **Tatvina.** V Hrušici na Go-
renjskem sta bili nekemu delavcu pri
zgradbi železnice ukradeni dve uri
in 50 K denarja. Tatvine sumljiv je
nekaj hrvatski delavec, ki je od dela
pobegnil.

— **Smetano ukradel je vče-**
raj jutraj z voza na Marije Terezije
cesti neznan tat mlekarici Uršuli Je-
riha iz Laverce. Smetana je bila v
pločevinasti posodi, katera je imela
napis »Laverca«.

— **Zaprli so služkinjo** Ano
Berghauser, katera je ukradla Uršuli
Zalaznikovi na Hauptmanci črevlje,
obleko, dežnik, ruto in nekaj denarja.

— **Zaspan izvošček.** Pred-
sinočnjem je vozil I. P. ponoči po
mestu z odprtim vozom. Pri tem je
izgubil z voza blazine, koje so potem
stražniki po mestu iskali ter jih tudi
srečno našli.

— **Izguljene reči.** Prostak
Franc Plati je izgubil včeraj med 4.
in 5. uro popoldne na poti od Po-
gačarjevega trga po Šolskem drevo-
redu, čez Cesarja Franca Jožefa most,
po Sv. Petra in Radečkoga cesti do
vojašnice črno usnjato denarnico, v
kateri je imel 2 K 40 vin. in dva
zlata prstana z rumenkastima kam-
noma, vredna 60 K. — Učiteljica J.
G. je izgubila na poti od Mestnega
trga, čez Hradskega most, po Črev-
ljarskih ulicah, čez Turjaški trg in
po Gospodskih ulicah do višje de-
kliške šole zlato žensko uro.

— **Izgubil je neki gospod vče-**
raj popoldne od gostilne »pri Plan-
karju« do rakovniškega bajerja de-
narnico, v koji je bilo denarja pri-
bližno 12 K in zlat prstan. Pošteni
najditelj naj blagovoli isto oddati v
upravnistvo »Slov. Narod«.

— **Tedenski izkaz o zdrav-**
stvenem stanju mestne občine ljub-
ljanske od 19. do 25. aprila 1903.
Število novorojencev 30 (= 41.60‰),
mrtvorojencev 1, umrlih 24 (= 32.25‰),
meji njimi jih je umrlo za škrlatnico
1, za jetiko 5, za vnetjem soplnih
organov 3, vsled mrtvouda 1, vsled
nežgode 1, vsled samomora 1, za
različnimi boleznimi 12. Med njimi
so bili tuji 4 (= 16.6‰), iz zavodov
10 (= 41.6‰). Za infekcijskimi bo-
lezni so oboleli, in sicer za ospi-
cami 1, za škrlatnico 1, za tifusom
2, za vrtico 3 osebe.

— **Najnovejše novice.** A. V.
Suhovo-Kobylin, najodličnejši
ruski dramatik, je umrl v Beaulieuju
na Francoškem, star 84 let. — Bivši
deželni poslanec v Amstet-
tenu, Schmiedl, katerega man-
dat se je nedavno anuliral, je v sodni
preiskavi zaradi poverjenja občin-
skega denarja. — Dobrotnik. V
Ljovu je umrl sanitetni svetnik Vla-
dimir Sazinski, ki je zapustil
300.000 K za fond zdravniških vdov.
Za svoj pogreb je določil le 10 K.
— Baron Rothschild v Parizu
je obsojen zaradi policijskega pre-
stopka pri vožnji z avtomobilom na
24 ur zapore. — Roparji v vlaku.
Med postajama Qunela in Tortosa v
Španiji sta prišla v voz I. razreda
dva roparja z dolgima nožema ter
prisilila nekogo gospo, da jima je iz-
ročila 316.000 peset in rentnih listov
za 30.000. — Potres so imeli v
Ašu in okolici dne 27. in 28. t. m. —
Bivšega predsednika v Hon-
durasu so vstaši vjeli in ustrelili.
— Srbska kraljica Draga je
baje pripravljena na ločitev zakona.
V ta namen si je »prihranila« nad
5 milijonov frankov, a tudi ruska
vlada ji baje izplača več milijonov,
da ostavi srbski prestol.

— **Trideset srebrnikov iz**
— nikla. V nadškofovi palači v
Pragi je bil od pamtveka običaj, da
se je na veliki četrtki pri umivanju
nog obdarovalo starčke vsakega s 30
»srebrniki«. Ko so šle bile v veljavi
stare »cancigarce« po 33 krajcarjev,
dobil je na ta način vsak starček
10 gld. Pozneje, ko so prišle v veljavo
dvajsetice, znašal je dar že samo
6 gld. Sedaj, ko je kronska veljava,
podaril je nadškof dr. Kohn le 30 ni-
kelkastih »dvojač«, t. j. vsakemu 3 gld.
ter si na ta način prihranil 39 gld.
Znat' se mora!

* **Morilci konzula šče-**
bine pred sodiščem. Dne 25.
t. m. se je v Skoplju vršila obravnava
proti morilec konzula Ščerbine. Mo-
rilec Ibrahim, desetnik 7. polka, rodom
iz Giljan, je bil od vojnega sodišča
obsojen najprej na 15 let ječe, potem
pa na smrt, a kazni se še ni izvršila,
ker se je prišlo na sled njegovim so-
krivcem. Kot glavni prouzročitelj aten-
tata je obtožen trgovec Husejn Mehmed
iz Mitrovice, drugi sokrivce pa je voz-
nik Zekir iz Mitrovice. Oba sta Ar-
navta. Ruska konzula Mandeljstam in
Maškov sta zahtevala, da mora biti
obrnava javna in da mora biti Hu-
sejn Mehmed obsojen na smrt. Sodnemu
dvoru je predsedoval mohamedanski
predsednik, prisodniki so bili 4, in
sicer 2 mohamedanca in 2 armenska
kristijana. Prisostvovali so obravnavi
ruski konzul Mandeljstam in njegov
dragoman Bukovič, srbski generalni
konzul Kurtovič in srbski podkonzul
Ivanič. Prvi je bil zaslišan Husejn Meh-
med. To je mlad in energičen mož,
dočim je morilec Ibrahim slaboten in
majhen. Ibrahim je izpovedal, da je
Ščerbino ustrelil, ker se mu je reklo,
da je ruski konzul kriv, da je bilo pri
naskoku na Mitrovico ubitih 300 Ar-
navtov, mej njimi tudi njegov svak.
Ibrahim pravi, da ni poznal Ščerbine,
a Huseju Mehmed mu ga je popisal.
Ko je šel mimo Husejnov trgovine
neki železniški uradnik, ga je Ibrahim
smatral za konzula in ga hotel ustreliti,
a Husejn ga je prijel za roko čes, to
ni konzul. Husejn je Ibrahima vedno
podžigal, naj Ščerbino ustrelji. Večkrat
mu je rekel: Ti, Ibrahim, nimaš »su-
rut-a« (lice, fiziognomije), da bi ubil
konzula. Ibrahim je povedal, da je
pričakoval, da ga kozaki na mestu
ubijejo in to bi mu bilo prav. Z ubo-
jem konzula je hotel izpolniti svoj
»kurban« (prisego) da mašuje sorod-
nike ter osvobodi domovino tujece. Pov-
darjal je, da je sam kriv in prosil, naj
se drugih ne preganja. Husejn Mehmed
je vse tajil, a Ibrahim je pri konfronta-
ciji vse svoje izpovedi ponovil. Obrav-
nava se bo nadaljevala danes, 30.
aprila, in bo danes zaslišan voznik
Zekir.

— **Tožba zaradi zraka.** Ne-
navadna tožba je ravno kar završila
vse sodne instance do najvišjega
sodnega dvora. Neka posestnica v
Donnersbachu pri Ljubnem je tožila
svojega mejaša, ker je potegnil 6 m
visoko nad njenim posestvom žico
za dovod električne razsvetljave. To-
žiteljica se je sklicevala, da je po
državljanskem pravu tudi zrak nad
njim posestvom njena last. Okrajno
sodišče ji je dalo prav ter obsodilo
sosedu, da odstrani žico. Okrajno
sodišče pa je tožbo zavrnilo, čes, po-
sestnik zemljišča ni lastnik zraka
nad svojo lastnino, temuč sme le
zrak izrabljati v gospodarske na-
mene. Najvišji sodni dvor je bil zo-
pet mnenja okrajnega sodišča ter
razsodil, da je vsakdo »neomajnia«
lastnik vse zračne plasti, ki je nad
njegovo zemljo. Ako se zrak tudi
posebej ne taksira, kupi pa vsakdo
obenem z zemljo, ker bi brez zraka
zemljišče ne imelo nikake vrednosti.
Duhovito!

— **Živinski katoliški pop.**
V Dunajski Novi vasi je tamonjski kate-
het Rasberger pripravil svoje učence
za prvo sv. obhajilo. Ker jih je pa
premalo o sv. obhajilu poučil in jim
stvar premalo razložil, se je spozabil
tudi neki 12 letni fantič in šel k obha-
jilu, dasi je bil še le enkrat pri spo-
vedi in ne trikrat kakor se to zahteva.
Katehet ga vsled raztresenosti ni za-
pazil, dasi je prečtel in pregledal vse,
ki so bili namenjeni za I. sv. obhajilo.
Šele drugi dan, ko je prišel v šolo in
razdelil podobice za spomin na sv. ob-
hajilo mu je prišlo to na misel. Takrat
ga popade sveta jeza. S svojo posve-
čeno roko pograbila fantiča, ga začne
metati sem ter tje, vzame debelo palico
in ga predelava kakor živino. Deček
pade na kolena pred njega in ga prosi
da bi mu prizanesel, ali katehet se mu
je smejal in ga začel še huje prepu-
vati. Slednjič se je vendar utrudil ter
vlekel dečka pri vratih iz šole, kjer mu
je založil še nekaj gorkih ter ga pustil
hudo pretepenega iti. Komaj in komaj
je zlezal deček ves kruljev domov. Mo-
ral je seveda v posteljo. Poklicali so
zdravnika, ki mu je obvezal rane in ob
enem vso zadevo oblasti naznanil. Žan-
darmerija že preiskuje vso stvar in
pride blagoslovljeni mož kmalu pred
svetnega sodnika. To je sad fanatične
religioznosti.

— **Dober svet.** Kdor si želi lepo
trato narediti, temu priporočamo, da
si naroči od c. in kr. dvorne trgo-
vine za semena Edmund Mauthner
v Budimpešti travno mešano seme
»Promenadnega ali Marjetič-
nega otoka«. Že 29 let pošilja
Mauthner za krasne nasade v Budim-
peštu in Marjetinemu otoku ta travna
semena. (309—44)

Nemiri na Hrvatskem.
Najnovejše vesti in sporočila, ki
smo jih dobili o dogodkih na Hrvat-
skem, se glase:

1. V Varaždinu vodijo obla-
stava zaradi zadnjih demonstracij pre-
iskavo proti 70 osamnjencem zaradi
»zločina« vstaje in javnega nasilstva
III. in XIII. slučaja. 11 varaždinskih
meščanov je zaprtih in obtoženih.
Ogorčenje se vse bolj širi, ker vsi
vedo, da bi se moralo obtožiti mest-
nega kapitana in policijo, ker je po
vsem mirni narod naskočila s sab-
ljami in sekala brez obzira na moške
in na ženske. S tem je policija sto-
rila javno nasilstvo. Ali tako je pov-
sod na Hrvatskem.

2. V Karlovcu so demon-
strantje pri ponovljenih demonstra-
cijah v sredo z dejanji izkazali svoje
ogorčenje nad nasilstvi, ki jih uga-
njajo oblastni. Na kolodvoru je vse
razdejan. Postajenačelnik je svoje
stanovanje rešil z barikadami. Pre-
iskavo je prišel voditi sam veliki žu-
pan Bodisavljevič. Zatvarja se
ljudi na proste denunciacije. Doslej
je zaprtih 15 oseb, med njimi dr.
Badovinac in drugi ugledni me-
ščani. Hišni posestnik Kovačič je
dobil anonimno pismo, da mora
okrajnemu predstojniku Vukovcu od-
povedati stanovanje. Kovačič je to
takoj storil pismeno. Tako postaja
borba proti Madjarom v Hrvatski i
društvena, kar je najboljši dokaz,
kam je dospel madjarski režim.

3. Zabranjevanje sho-
dov za financijalno samo-
stojnost. Gibanje, zahtevati po
shodih financijalno samostalnost Hr-
vatske, je še vedno živahno ali kjer-
koli se shodi napovedo, jih oblastva
takoj prepovedo. S tem se samo neti
ogorčenje med narodom. Hrvatski
rodoljubi nadaljujejo z naznanjanjem
shodov in delajo tudi s tem neko
vrsto demonstracij. Ban in njegovi
pomagači so zaradi tega silno besni
in so začeli preganjati tiste, ki se
usojaio vlagati le naznanila in prošnje
za shode. Tako sta bila v Vinkovcih
kaznovana dva rodoljuba vsaki na
8 dni zapore samo radi tega, ker
sta nabirala podpise za tako nazna-
nilo in s tem »vzpodbujala k ne-
mirom«.

4. Preiskava proti dr. Po-
točnjaku. Ban grof Khuen se ni
upal tožiti dr. Potočnjaka zaradi
njegove brošure »Iz zemlje brez-
pravja i demoralizacije«, nego bi se
mu rad osvetil na drug način. Ban
ski stol je seveda po banovem ukazu
odredil disciplarno preiskavo proti
dr. Potočnjaku kot kazenskemu za
govorniku. Potočnjak se je pritožil
na stol sedmorice, ki je pa pritožbo
odbil.

5. Razpeloženje med na-
rodom. Kruto tlačenje od strani
oblastev razburja silno vse širše
mase naroda. Položaj je skrajno na-
pet, ker store oblastni dan na dan
brez broja nasilstev in je vsled tega
narod vse bolj in bolj razdražen
Hrvatska postane lahko v kratkem
pozorišče dalekosežnih dogodkov.

6. Zunanje časopisje se
bavi jako mnogo z dogodki na Hr-
vatskem. Časopisi, ki se niso nikdar
ali le redkokdaj bavili s Hrvati, pri-
našajo zdaj obširne članke o stanju
na Hrvatskem in o dnevnih dogod-
kih. Pride čas, ko bodo hrvatske
razmere razkrinkane pred vsem
svetom.

Iz Zagreba. Mestni zastopnik,
posestnik Pavel Gašparović je
bil zaslišan pri deželnem sodišču
najbrž radi govora na zaupnem
shodu dne 15. t. m. Ob enem mu je
prepovedano do dalnje odredbe
zapustiti Zagreb. — Socialisti v Za-
grebu so mestno poglavarstvo pro-
sili za dovoljenje, da smejo 1. maja
iti v sprevedu po mestu; doslej jim
mestno poglavarstvo tega ni dovolilo.
— V noči od 28. do 29. so bile
poštne tržnice z različnimi
barvami pobarvane. Na teh tržnicah
je madjarska krona in madjarska
trobojnica. — Orožniki ne patrolirajo
več po mestu, pač pa jih stoji po
več pred vsako hiš, kjer stanuje kak
Madjaron.

Telefonska in brzojavna
poročila.
Dunaj 30. aprila. Razprava o
predlogu dr. Stranskega zastran
nadškofa Kohna se začne jutri
in se bo nadaljevala prihodnji
teden.

Budimpešta 30. aprila. »Pe-
ster Lloyd« se bavi obširno s
člankom, ki ga je priobčilo »Nov.
Vremja« glede avstrijskih prizade-
vanj v Stari Srbiji. (Op. uredni-
štva: To je tisti članek, radi ka-
terega nas je »Tagespost« denun-
cirala) »Pester Lloyd« izjavlja, da
se Avstro-Ogrska nikdar ni od-
reкла pravici, ki jo njej daje
čl. 25 berlinske pogodbe, imeti
garnizije v novopazarskem sand-
žaku.

Budimpešta 30. aprila. Fi-
nančni minister Lukacs je z ozi-
rom na stanje ex-lex, ki nastopi
jutri, zaukazal, da se ustavijo vse
eksekucije, ki se vodijo za iztir-
javanje davkov.

Budimpešta 30. aprila. Posl.
grof Andrassy je pozval posl.
Barto na dvoboj in sicer zaradi
nekih medklicev v včerajšnji seji.

Pariz 30. aprila. Včeraj po-
polodne so bili iztirani Kartuzijanci
iz samostana Grande Chartreuse.
Večina menihov je že prej odšla
in tudi odposlala vso ogromno
zalogo žganja, ki ga je kahal ta
red. Ostalo je samo 23 menihov
v namen, da vprizore punt. Na-
ščuvali so kakih 1500 oseb, da
so šli zanje po kostanj v žrjavico.
Ti so napadli vojaštvo s kamni,
a so bili hitro razgnani. Vrata v
samostan so morali siloma od-
preti. Menihi so se umaknili na
kor svoje cerkve, od koder so mo-
rali orožniki vsakega posamez-
nika ven spraviti. Prokurator re-
publike je dal samostanska vrata
zapečatiti.

Pariz 30. aprila. Oba ritmo-
stra, ki sta zapovedovala vojaški
asistenci pri zatvoritvi samostana
Grande Chartreuse, sta še včeraj
zvečer prosila za odpust iz armade.
Poročevalca »Matina«, ki je raz-
krinkal početje Kartuzijancev, so
naščuvani kmetje napadli in smrtno-
nevarno ranili.

Pariz 30. aprila. V Marzilji
je hotelo 2500 oseb naskočiti ka-
pucinski samostan. Policija je bra-
nila samostan, vsled česar je prišlo
do boja. 15 oseb je bilo ranjenih.

Novi York 30. aprila. Mesto
Frank je zadela strašna kata-
strofa. Nastal je močan potres, na
kar je vulkan Turtle začel bljuvati.
Mesto je skoro zasuto. Nad 100
oseb je ponesrečilo. Lava je stekla
v reko, vsled česar je nastala po-
vodenj. Vse ozemlje, kaci 20 milj
okrog mesta je opustošeno.

Gospodarstvo.
Kako povzdignemo govedo-
rejo?
(Dalje.)
Gotovo bode še mnogo vode
preteklo predno se osnuje pri nas
mlekogledsko društvo. Nemogoče pa
ni, da bi se v kratkem ne osno-
valo.
Imamo na Slovenskem precej
»boljih« kmetij, kjer gospodarijo
mlade, dokaj izšolane kmetijske moči.
Ti naj bi izvršili samo še mleko-
gledski tečaj in opravljali bi jako iz-
borno mlekogledstvo. Ta posel bi bil
zanje šola za bodočnost. Poleg šo-
lanja bi si pa na leto še nekaj za-
služili. Gotovo bi jim mlekogledstvo
več neslo, kot pa kako pisarenje —
poznano namreč več kmetijskih fan-
tov, ki so se za kmetijo izšolali, se-
daj pa ne obdelavajo sami polja,
marveč se pečajo kot s posttranskim
poslom s pisarenjem!
Kakor rečeno: mlekogledstvo bi
bilo v vsakem oziru blagodejno za
intelektnejše kmetske fante, z istim
bi se pa tudi dosegel zlahka uprav
blagoslov za našo živinorejo, ki bi
ji zagotovil boljšo bodočnost!
Vsled primitivnosti hočemo na-
vesti še pravila mlekogledskega
društva, ki so splošno taka:
§ 1) Namen društva je redno
za poskušnjo molzti in določevati
količino pa kakovost mleka v to
svrhu, da se vzgoji rod, ki daje kar
največ masla. (Dalje prih.)

